

חידות וחידודים לפורים / משה אוסי 09-8335016 בס"ד

א. ואלה שמות: 1. השבת שלפני ראש חודש אדר נקראת ----- 2. השבת שלפני פורים נקראת שבת ----- 3. מרדכי הוא מצאצאי המלך ----- 4. עוד שני מלכים מוזכרים במגילה חוץ מאחשורוש 5. ישוב כפרי קטן ליד נתניה, ושמו לקוח מהמגילה 6. מה הקשר בין פרשת זכור לבין ההפטרות בשמואל א' ט"ו? 7. מבין המקורבים למלך אני החמישי, ושמי דומה לחודש השלישי 8. עוד שמות שני חודשים מוזכרים במגילה חוץ מאדר 9. 4 מצוות וכולן פותחות במי"ם: ----- מגילה; ----- מנות; ----- לאביונים; ----- ושמה 10. מרדכי מוצא מזיווג של שני שבטים – יהודה ו-----.

ב. מהי המלה המצטרפת ל...: 1. מוזיקלית, מטה, כותל, המן, בחצי

2. מנוחין, הנודד, מרדכי, אף 3. העצמאות, הגנוזות, יוחסין, חמש 4. מסכת, אסתר, דיבור 5. חומץ, שרף, המשומר 6. גז, נשף, פסל ו... 7. ולא מיין, לוט, מתנודד 8. ים, יעקב, הרוחות, יריחו 9. נחמה, פה, המלכות, גמר 10. תור, לבן, שרביט, לב

ג. נא לזהות: 1. הייתי סתם נערה בתחילה – והפכתי ל-star (כוכב) של המגילה 2. ארגון נשים בארצות הברית הנקרא ע"ש הגיבורה העברית, והקימו בי"ח לתפארה בעיר הבירה 3. הקרנבל היהודי נקרא ----- 4. אם הייתי כדורגלן בנוער – לבטח הייתי "יושב בשער" 5. אם תקח חשבונתה, תמצא בגימטריה: אורר המן=ברוך מרדכי 6. זוג שומרים שבסך עומדים – אם את הת' מורידים, האחד בגן חרש, והשני ייהפך לרש 7. כל בן הוא רבגוני: האחד אביון, עני; בן פורת השני; והשלישי אומר 'כדת מפרשן' אני 8. כינוי לחכמים ונבונים, שבכל עת הם מזומנים 9. מי הזכיר למלך בחרש – אודות מזימת בגתן ותרש – ועל בואו של בעלה של זרש? 10. ראשית שמי 'חרב' עוד מימי הנעורים, נא זכרוני לטוב בחג הפורים.

ד. הוא והיא:

1. הוא – שיח ריחני לבשמים ורפואה,
2. הוא – שם החודש שבו נפטר אדון הנביאים,
3. הוא – אילן שנותן פרי כל שנה,
4. הוא – שיח ירוק עד ריחני, בעל פרחים לבנים,
5. הוא – שם עיר הבירה במדינה,
6. הוא – מחיצה, וילון ומחסה,
7. הוא – אסף, אצר וצבר,
8. הוא – מזל וגורל שאותו מפילים,
9. הוא – הסדר הקבוע בעולם,
10. הוא – ריח נעים, נודף ונוזל,



ה. מלים שהתחפשו: 1. יוצא ממים רותחים+ר' 2. מ'אסיפר סוד שהיה צריך לשמרו 3. ר'יוצא מהארובה 4. וילון בהצגה+ה' 5. מלה נרדפת להתקוממות+מילת סיבה 6. ו'לגמי 7. ת'לתור אחרי+ת' 8. שו+נומה 9. קלף גבוה+מחפש 10. ת'+השיבי+ת'

ו. מהי המלה בלשון המגילה? 1. הקלה ממסים 2. בית קטן 3. בשפע, בנדיבות 4. עשו כפי רצונכם 5. להיפך, אדרבא 6. ספר ההסטוריה 7. ערים שאינן מוקפות חומה 8. מגילה או ספר 9. כינוי לשונאי ישראל 10. יהיה מה שיהיה 11. בדיוק כמו שכתוב 12. חוק וסדר 13. לא כופים 14. סוסים מהירים 15. נבוך ומבוויש

ז. אוזני המן – ביטויים הקשורים לאוזניים: 1. מעט מן המעט 2. מקשיב קשב רב 3. סרב לשמוע

4. הסב את תשומת לבו 5. פתח אוזן לשמוע 6. הקשיב היטב 7. גירה באופן בלתי נעים את חוש השמיעה 8. קשה מאוד לשמור סוד 9. בדרך סוד ובלחישת 10. סיפר לו דבר סוד

תשובות:

א. 1. שבת שקלים 2. שבת זכור 3. שאול 4. המלכים יכניה ונבוכדנאצר (אסתר ב' ו') 5. אביחיל 6. המן מעמלק ושאול נלחם בו 7. מָרְס – מרץ 8. סיוון וטבת 9. מקרא, משלוח, מנות, משתה 10. בנימין

ב. 1. אוזן 2. יהודי 3. מגילה 4. תענית 6. מסכה 7. שיכור 8. שושנה 9. חצי 10. זהב

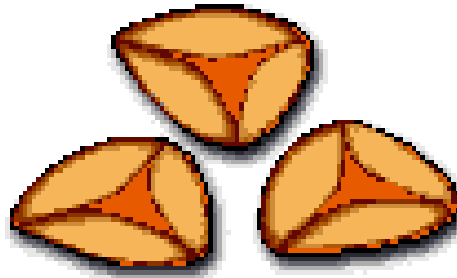
ג. 1. אסתר=star=כוכב (לכן קוראים את מזמור כ"ב: על אילת השחר=כוכב הבוקר 2. ארגון הדסה נוסד בשבוע הפורים, והן תרמו לבניית בי"ח הדסה 3. עדלאידע 4. "ומרדכי יושב בשער המלך" 5. שניהם בגימטריה 502 6. בגתן ותרש 7. מבני המן: דלפון, פורתא ופרשנדא 8. יודעי העתים (א' י"ג) 9. נערי המלך 10. 'וגם חרבונה זכור לטוב'; חז"ל: הוא אליהו.

ד. 1. מור – מורה 2. אדר – אדרת 3. עץ – עצה 4. הדס – הדסה 5. שושן – שושנה 6. מסך – מסכה 7. אגר – אגרת 8. פור – פורה 9. טבע – טבעת 10. בושם – קְשֶׁמֶת



שייזות קלילה על המגילה
הומור ומשחקים, חידות וחידודים ומלים מחופשות בעקבות סיפור המגילה.
המעוניינים יכולים לפנות אל:
משה אוסי 09-8335016

- ה. 1. אדר 2. מגילה 3. רעשן 4. מסכה 5. מרדכי 6. ושתי 7. תחפושת 8. שושן 9. אסתר 10. תענית
ו. 1. הנחה 2. ביתן 3. כיד המלך 4. כטוב בעיניכם 5. ונהפוך הוא 6. ספר הזכרונות דברי הימים 7. פרוזים/פרזות
8. אגרת 9. צורר היהודים 10. כאשר אבדתי אבדתי 11. ככתבו וכלשונו 12. דת ודין 13. אין אונס 14. רכש
15. חפוי ראש
ז. 1. בדל אוזן 2. כולו אוזן 3. אטם אוזנו 4. העיר אוזנו 5. כרה אוזן 6. עשה אוזנו כאפרכסת 7. צרם את האוזן
8. אוזניים לכותל 9. מפה לאוזן 10. גלה את אוזנו



הקשר בין סיפורי יוסף למגילת אסתר

(אס' ב' ג'-ד'): "וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל מְדִינֹת מְלָכוֹתָו וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל נַעֲרֵה בְּתוּלָה טוֹבַת מְרָאָה אֶל שׁוֹשֶׁן הַבִּיכָה אֶל בֵּית הַנָּשִׁים אֶל יָד הַגָּא סְרִיס הַמֶּלֶךְ שְׁמֵר הַנָּשִׁים וְנִתְּוֹן תַּמְרוּקִיָּהוּ: וְהַנְּעָרָה אֲשֶׁר תֵּיטֵב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ תִּמְלֹךְ תַּחַת וְשִׁתִּי וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ כֵּן"; ואצל יוסף: "וַיַּעַשׂ פְּרָעָה וַיִּפְקֹד פְּקִידִים עַל הָאָרֶץ וַחֲמִשׁ אֶת אָרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעֵי שָׁנִי הִשְׁבַּע: וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֲכָל הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַבָּאֹת הָאֵלֶּה וַיִּצְבְּרוּ בָּר תַּחַת יָד פְּרָעָה אֲכָל בְּעָרִים וְשִׁמְרוּ: וְהָיָה הָאֲכָל לְפָקֶדוֹן לְאָרֶץ לְשִׁבְעֵי שָׁנִי הַרְעָב אֲשֶׁר תִּהְיֶינָּה בְּאָרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא תִפְקֹד הָאָרֶץ בְּרָעָב: וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פְּרָעָה וּבְעֵינֵי כָּל עַבְדָּיו". ב. גם מעשי ההקדמה של הגיבורים נאמרים באותה לשון: א. "וַיִּנְאֲנִי בְּאֶשֶׁר שָׁכַלְתִּי שָׁכַלְתִּי" (בר' מ"ג י"ד), לעומת: "וַיִּכְאֹשֶׁר אֲבִדְתִּי אֲבִדְתִּי" (אס' ד' ט"ז). ג. "כִּי אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל אֲבִי וְהִנֵּנִי אֵינְנוּ אִתִּי פֶּן אֶרְאֶה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת אֲבִי" (בר' מ"ד ל"ד), לעומת: "כִּי אֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בְּרַעָה אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת עַמִּי וְאֵיכָכָה אוֹכַל וְרֵאִיתִי בְּאֶבְדֶּן מוֹלְדִתִּי" (אס' ח' ו'). ד. "כִּי כֵן יִמְלָאוּ יְמֵי הַחַיִּים" (בר' נ' ג'), לעומת: "כִּי כֵן יִמְלָאוּ יְמֵי מְרוּקִיָּהוּ" (אס' ב' י"ב).

במדרש אסתר רבה ז' ח' נאמר: 'בניה של רחל נסן (=נסיון) שנה וגדולתן שנה; לומר לך, שאצבע הא-להים הנעלמה פעלה וכיוונה את מהלכיהם של יוסף, אסתר ומרדכי' (איש ימיני – מבנימין) בהיותם מצאצאי רחל אמנו, שאף היא ראתה עליות ומורדות; ועוד, כי יוסף ואסתר – נכפתה עליהם ירידה לספירה של חצר מלך אלילי דווקא, וזאת כדי לקדש שם שמים בשתי האימפריות הגדולות של העולם העתיק, מחד גיסא; ומאידך גיסא, להוות מודל לחיקוי ומקור ללמידה של צאצאיהם בגלות, כאשר יתפסו עמדות של שרים ויועצים בחצרות מלכי הגויים; כפי שמציינים זאת הן יוסף והן מרדכי – יוסף לאחיו: "ועתה לא אתם חשבתם עלי רעה א-להים חשבה לטובה" (נ' כ'), ומרדכי לאסתר: "כִּרוּחַ הַצֵּלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים מִמָּקוֹם אַחֵר... וְיִי יוֹדֵעַ אִם לַעֲת כֹּזֶאת הִגַּעַת לַמַּלְכוּת" (אס' ד' י"ד).



ישנו דמיון בולט בין סיפורי יוסף לבין מגילת אסתר. הדמיון מתבטא הן בהקבלות לשוניות והן בעלילה המשותפת לשני הסיפורים. בשני הסיפורים עולים אישים מישראל לגדולה בממלכה זרה שמחוץ לישראל: יוסף במצרים, אסתר ומרדכי בפרס, וכשהם מגיעים לדרגת משנה למלך הם מושיעים את עםם מצרה (מרעב ומשמד), ובאותו זמן הם מצילים את המלכים (פרעה מרעב ואחשוורוש מרצח). בשני הסיפורים מגיעים הגיבורים היהודיים לגדולה רק לאחר שירדו לתהום, סבלו ממצוקות ובוז, רעב ועינויים ומעל לכל עמדו בנסיונות קשים: יוסף בגילוי עריות – "וַיְהִי כִּדְבָרָהּ אֶל יוֹסֵף יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֶיהָ" (בר' ל"ט י'), ומרדכי בעבודה זרה – "וַיְהִי בְּאֶמְקָם {בְּאֶמְקָם} אֱלֹהֵי יוֹם יוֹם וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם" (אס' ג' ד'); ושני הפסוקים כתובים כמעט בלשון זהה. ומאידך גיסא, הם עולים לגדולה בזכות יופיים וחכמתם, ושניהם מקבלים שם 'לועזי' כאות הוקרה מאת המלך: יוסף מכונה – צפנת פענח – ובמצרית פירושו: מכלכל הארץ ונותן חיים; והדסה מקבלת מהמלך את השם 'אסתר' – כרומז לה: את לי ככוכב שמים (ומכאן – star, אסטרולוגיה, שטרלינג – מטבע עגול בצורת כוכב, מר שטרן=כוכבי, סטלה/סטרה=כוכבה).

בשני הסיפורים ישנם שינה וחלומות שבסופם נפתרים חלומות ונזכרים בנשכחות, תלייה של ראשי משרתים, אוכל ומשתאות שבסופם מתגלה הזהות האמיתית של הגיבור הראשי בהשתתפות שלושה צדדים – יוסף, המצרים והאחים; אסתר, המלך והמן, ומעל לכל ישנה יד ההשגחה העליונה, אם גלויה ואם נסתרת, והיא המכוונת את העלילה שמגיעה לסופה הטוב. בשני הסיפורים מתוארת עלייתם לגדולה באריכות ובלשון דומה; אצל יוסף המגיע לדרגת משנה למלך (בר' מ"א מ"ב-מ"ג): "וַיִּסֶר פְּרָעָה אֶת טַבַּעְתּוֹ מֵעַל יָדוֹ וַיִּתֵּן אֹתָהּ עַל יָד יוֹסֵף וַיִּלְבַּשׁ אוֹתוֹ בִּגְדֵי שֵׁשׁ וַיַּשֶּׁם רֶבֶד הַהָזֵק עַל צַנְאוֹ: וַיִּקְרָב אוֹתוֹ בְּמִרְכָּבַת הַמִּשְׁנָה אֲשֶׁר לוֹ וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵי אֲבִיבָן וְנִתְּוֹן אוֹתוֹ עַל כָּל אָרֶץ מִצְרַיִם, וְדוֹמָה לוֹ גְּדוּלַת מִרְדָּכִי (אס' ו' ט'): "וְנִתְּוֹן הַלְבוּשׁ וְהַסּוּס עַל יָד אִישׁ מִשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ הַפְּרָתִּים וְהַלְבִּישׁוּ אֶת הָאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ וְהַרְפִּיבֵהוּ עַל הַסּוּס בְּרָחוּב הָעִיר וַיִּקְרָאוּ לִפְנֵי כָכָה וַיַּעַשׂה לְאִישׁ אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ חָפֵץ בִּיקְרוֹ", וכן ח' ב': "וַיִּסֶר הַמֶּלֶךְ אֶת טַבַּעְתּוֹ אֲשֶׁר הָעֶבְרִי מִהֶמֶן וַיִּתְּנָהּ לְמִרְדָּכִי וַתִּשָּׂם אֶסְתֵּר אֶת מִרְכָּבָהּ עַל בֵּית הָמָן".

בנוסף ישנם חלקי פסוקים וביטויים החוזרים בשתי העלילות: א. פעולותיו של יוסף לקראת שנות הרעב (בר' מ"א ל"ד-ל"ז) דומות לתיאור הכנת הנשים לקראת בחירת המלכה

מגילת אסתר והשפה הפרסית

אילת השחר", למה נמשלה אסתר לשחר? לומר לך, מה השחר עולה והכוכבים שוקעים, אף אסתר בבית אחשוורוש, היא היתה מאירה והמן ובניו שוקעין'. נראה שהשם 'אסתר' יסודו באילת הירח 'עשתורת' – שורש 'עושר' – המצווה את ברכתה באסמים ובעדרים; והיו עמי המזרח הקדום עובדים אותה לצד בעלה השמש הנקרא 'בעל' (שניהם חדרו גם לישראל: "ויעבדו לבעל ולעשתורת" – שופ' ב' י"ג). אצל הפרסים היא נקראה 'אסתהר', ובשם זה כינו את כוכב נוגה. שורש זה התפשט בכל הלשונויות, וממנו: star=כוכב, אסטרונומיה, אסטרונומיה, שטרלינג (מטבע בצורת כוכב), כלי הנגינה 'סיטר', שצורת כוכב לו, וגם מר שטן=כוכבי. מאז ומעולם נתנו המלכים שמות וכינויים לגבירה הראשונה – המלכה – הלקוחים ממערכת צבאות השמים והמזלות (המלך חוסיין כינה את אשתו הרביעית – נור אלחסיין=אור המלך). וכך קרה, כנראה, להדסה היהודייה – היא קיבלה את הכינוי 'אסתהר' = אסתר – לומר לה ולעולם: 'את הכוכב שלי'. השם 'אסתר' קיבל וואריאציות כמו: אסתרייה, אסתרה, אסטל וסטלה ('סטלה מאריס' בחיפה=כוכב הים), אסתי, אתי, את'ל ועוד. ואל יראה דבר זה מוזר בעינינו, שהרי נמצא בתנ"ך נתינת כינויים ע"י המלכים לשרים יהודיים בכירים, והמפורסמים שביניהם: יוסף שכונה 'צפנת פענח', ובמצרית פירושו: מכלכל הארץ ונותן חיים; ודניאל שכונה 'בלטשאצר'=שומר חיי המלך. לפני כאלף שנה קיבל שמואל הנגיד מהח'ליף את התואר: 'אמיר אליהוד=נסיך היהודים, ועוד אחרים. נראה, שזהו 'המחיר' שעל מנהיגי ישראל המשרתים בחצרות מלכים לשלם – שינוי השם, ובעקבותיו תמיד בא שינוי מזל לישראל.

בבדיחותא:

- א. מה היה שמה של חמותו של אחשוורוש? פס' אחד אומר: "וחמת המלך שככה", והשני אומר: "וחמתו בערה בו"; משמע שהיו לו שתי חמיות, האחת 'שככה' והשנייה 'בערה', ולכן עשתה ושתי 'משתי(ה) נשים'.
- ב. למה צריך לקרוא את עשרת בני המן בנשימה אחת?.. שלא יספיקו להגיש בג"ץ באמצע!
- ג. מדוע אזני המן משולשים? בכדי שלא יתחייבו בציצית.
- ד. מנין יודעים שושתי היתה מאתיופיה? כי כתוב: "להראות העמים והשרים את יופיה".
- ה. מהיכן למדנו שאחשוורוש ואסתר היו שחקני כדורגל? תלמוד לומר: "המן נבעט מלפני המלך והמלכה".
- ו. מנין שהמן עבד ב'תנובה'? שנאמר: "וימלא המן .. חמאה".
- ז. מנין שהמשיח יהיה פרסי? שנאמר: "על יד איש בן.. פרסי".
- ח. איזה מסימי הסדר מופיע במגילה? כרפס, שנאמר: "חור כרפס ותכלת".
- ט. איזו פרשה מהתורה מופיעה במגילה? 'מקץ', שנאמר: "ובהגיע תור נערה ונערה לבוא אל המלך מקץ היות לה".

האם הייתם מאמינים שהמלה 'אתרוג' מוצאה בשפה הפרסית? ולא רק זאת; המלה עברה גם לשפות אירופה ונתנה להם את ה-orange=תפוז ואת ה-rouge=צבע אדום בצרפתית.

השפה הפרסית אינה שפה שמית; היא שפה איראנית המשתייכת לקבוצת השפות ההודו איראניות של משפחת השפות ההודו אירופאיות. הפרסית היא שפה עתיקה שהתפתחה בשלושה שלבים עיקריים: הפרסית העתיקה, הפרסית התיכונה והפרסית החדשה, שקלטה מלים לרוב מן הערבית, כאשר איראן נכבשה ע"י האימפריה הערבית במאה ה-7. עם הכיבוש המוסלמי קיבלו עליהם את דת האסלאם, ואימצו אלמנטים מהתרבות הערבית, בין היתר את הכתב הערבי ('אאיאתולה'=אותות ומופתים מאת אללה – כינוי לקוראן).

מלים פרסיות בעברית

מלים רבות חדרו מהפרסית לתלמוד הבבלי דרך הארמית, ואפילו נמצא עשרות מלים פרסיות בספרים המאוחרים של המקרא. להלן מספר מלים: אבזר, הרפתקה, פרבר, פרגוד, פרדס (paradise=גן עדן), רוז, לילך, לימון סרביל, פיג'אמה, אמגוש=קוסם ומכשף (ממנה: magic=מגי), בזאר, דוכן, אשפוז (וממנה ה'אושפיזין'), ורד (ממנה: rose, וכן האי רודוס=אי הוורדים), שחמט (השאה=המלך מת); ואפילו מלות סלנג כמו: אשכרה ובלגן.

כותב המגילה מפגין בקיאות רבה במנהגי החצר הפרסיים ובשפה הפרסית העתיקה: מרבה בתיאורי פרטים, מספרים, תאריכים ושמות; הישיבה בשורות לפי חשיבות ("למגדול ועד קטן"); המשתאות הבוזבזניים; קבלת החלטות בשכרות ואישורן בפניחות; העובדה שלא כל אחד יכול לראות את המלך ("רואי פני המלך"), וגם היחס לנשים, אפילו למלכה, כאל אובייקט מיני – כולם מאפיינים את מלכי פרס הקדומים. לרוב השמות במגילה יש משמעות בשפה הפרסית העתיקה. משמעות שמו של המן, למשל, היא 'בעל' (המחשבה הטובה), ומכאן משחק המילים "מחשבתו הרעה" המתארת את מזימתו של המן. משחק מלים נוסף הוא "והדת ניתנה": בפרסית עתיקה – דאטא=מה שניתן על ידי המלך או האל – והוא החוק (ומכאן עברה המילה ללטינית - data=נתונים). מלים פרסיות נוספות שתרמה מגילת אסתר ללשונונו כוללות את פתגם - פיט-גמא=מה שהגיע, ומכאן גזרה; גנזי (המלך), גנזא=אוצר; לשר האוצר קראו גנזא-פרא ומכאן 'גזבר', שמוזכר בספר עזרא. פתשגן היא העתקה; וכרפס – אריג דק ויקר; האחדשרפן הוא נציב המדינה; הפרתמים=הראשונים, הבאים מבני משפחות מיוחסות; האחדשתן הוא שליח המלך והרמכים הם עדרי הסוסים של המלך. שם החג – פורים – נגזר מהמלה puru שפירושה חרס או אבן קטנה, שהיו מטילים כדי לקבוע ולקבל החלטות. ומכאן יובן מדוע אנו משתמשים בפועל 'נפל' (=להטיל) בביטוי 'נפל הפור'; והפס' המסכם כהלכה את המלים הנ"ל הוא: "והפיל פור הוא הגורל" (אסתר ט' כ"ה).

אסתר ומרדכי – שמות לא יהודיים

ונסיים בשמות הגיבורים היהודיים – מרדכי ואסתר. חז"ל 'ייהדו' את שמותיהם: מרדכי=מר + דכי=מור דרור, ואולם שם זה ידוע כשם אליל בבלי. כך גם בשם אסתר: אסתר מן התורה מנין? 'ואנוכי הסתר אסתיר'; ומכאן דרשו חז"ל דרשות על הסתר הפנים שבמגילה, ועל כך ששמו של הקב"ה לא מוזכר בה. אך חז"ל ידעו שפירוש שמה הוא 'כוכב', ועל כך תוכיח העובדה, שקבעו לקרוא בפורים את מזמור כ"ב בתהלים הפותח ב"לְמַנְצָח על אֵלֹת הַשָּׁחַר", ודימו את אסתר לאיילת השחר, כי הוא כינוי לכוכב נוגה, וקרני אור השחר משולים בדרך פיוטית לקרני איילה; וכך כתוב בילקוט שמעוני, תהלים רמ"ז: 'דבר אחר, על'